

Norsk Lovtidende.

Udgiven efter offentlig foranstaltning

ifølge lov af 1ste april 1876.

No. 16

Udgivet 30te april.

1906

Lov

um manntal og stortingsval.

29 mars.
No. 1.

Første bolken.

Um manntalet.

§ 1. Manntal yver dei, som hev valrett etter grunnlovi, skal i valsokni magistraten føra fyr kjøpstad, lensmannen fyr herad. Fyr ladstad med serskilt bystyre er det magistraten, som fører manntalet, um han bur paa staden; elles er det lensmannen, som gjer det.

Er ei valsokn kløyvd i eller millom fleire lensmannssyslur, skal serskilt manntal først fyr kvart av dei stykkje, valsokni soleis er kløyvd i.

Vedkomande departement gjev dei fyresegner, som trengst um, korleis manntalet skal vera skipa.

§ 2. Manntal vert tilskipa dei aari, daa det er stortingsval. Til grunn vert lagt manntalet fraa fyrre valet. Innførde i manntalet vert alle dei, som er busitjande i valsokni og hev valrett etter § 50 i grunnlovi, minder dei hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi. Likeins vert dei innførde, som seinast den fastsette valdagen fyller det 25de aaret og daa hev vore busitjande her i landet i 5 aar, aa segja um dei elles hev vilkaari fyr valrett. Dei, som hev fenge valretten suspendera, vert innførde med merknad um suspenderingi og um grunnen til den.

Den som i valaaret flytjer fraa ei valsokn til ei onnor, vert innført i manntalet paa den staden, der han bur den 1ste juni.

§ 3. Innan den 42de dagen fyre valtinget skal manntalsføraren ha sett upp eit utkast til manntal og ei liste yver

29 mars. dei, som han hev fyrefunne, at han ikkje kunde føra inn, aa
No. 1. segja um han hev vore i tvil um retten deira, eller um dei sjølve hev kravt seg innførde.

Ei manntalsnemnd, samansett av manntalsføraren og minst 2 andre menn, som formannskapet segimillom vèl, skal gaa igjennom manntalsutkastet og den lista, som er nemnd, i tidi millom den 42de og den 32de dagen fyre valtinget. Er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, bør formannskapet so langt raad er velja inn i nemdi fyr kvar valsokn menn, som er busitjande der. I det høve, som § 1, andre leden nemner, skal kvar manntalsfører vera med i nemdi, so vidt det kjem hans sysle ved. Nemdi vèl sin formann sjølv. Ho gjer vedtaki med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen. Vedtaki vert innførde i ei bok, som amtmannen hev godkjent.

Manntalsføraren skal utan drygging senda den, som sjølv hev kravt seg innførd i manntalet, men som nemdi hev meint, at ho ikkje kunde føra inn, melding um nemdvedtaket og um grunnen til det. Slik melding bør han og, so langt raad er, senda til kvar den, som stod i det fyrre manntalet, men som nemdi ikkje hev ført inn i det nye.

§ 4. Seinast den 32de dagen fyre valtinget skal manntalsføraren leggja ut eksemplar av det manntalet, som nemdi hev gjort, paa stader, som heradstyret paa landet og formannskapet i byarne vèl. Tidi og staden fyr denne utlegging skal manntalsføraren kunngjera i tide med oppmaning til kvar og ein um aa klaga, dersom han skulde meina, at han sjølv eller nokon annan med urette er innførd, ikkje medteken eller innførd med merknad um suspendering eller utan. Kunngjeringi skal dessutan gjera greide fyr den lovlege maaten aa klaga paa (§ 6) og fyr staden der og dagen og klokkeslættet daa klage seinast maa vera inngjevi.

§ 5. Naar manntalet er utlagt, kann ingen verta innførd, utan etter orskurd, som valstyret gjev (§ 7) anten i samhøve med klage, som er inngjevi i tide (§ 6), eller av di det hev uppdaga mistak.

Etter same regelen vert folk strokne or manntalet og merknad um suspendering sett eller stroken. Men valstyret kann jamvel utan klage gjeva orskurd um dette, naar det høver so til, at valrettsvilkaari fyr nokon hev vorte andre enn fyrr.

Range orskurdar gjer stortinget um, naar dei kann ha havt innverknad paa valet, eller naar dei er innanka fyr stortinget. Andre brigde i manntalet kann stortinget ikkje gjera.

§ 6. Klagur yver innhaldet i manntalet maa vera inngjevne til valstyret fyre klokka 8 den 14de kvelden fyre valet.

Dei skal vera skrivne og nemna dei grunnarne, dei er bygde paa. Ei liste yver dei, som klagurne gjeld, skal straks, naar den nemnde tidi er ute, leggjast ut paa dei staderne, der manntalet hev vore utlagt. 29 mars.
No. 1.

Hev det kome motsegn mot valretten til nokon, skal manntalsføraren senda honom melding um det utan drygging. Slik melding skal han og so langt det er raad gjeva, um han, etter manntalet vart utlagt, fær greide paa soverne grunnar, som han maa tru vil føra med seg, at nokon vert stroken or manntalet, eller at merknad um suspendering vert sett.

§ 7. Ein av dei 7 siste dagarne fyre valet skal valstyret (§ 8) halda møte og gjeva orskurdar etter § 5. Tidi og staden fyr dette møtet, som er aalmannamøte, maa kunngjerast fyreaa. Naar valretten til ein mann er fyre paa møtet, hev baade han og den, som hev klaga, rett til aa faa ordet og føra prov, sjølv og ved fullmegt.

Andre bolken.

Um valet.

§ 8. Valstyret skal fyr kvar valsokn vera samansett av manntalsføraren — maantalsføraranne — og formennerne i valsokni.

Er distriktet til manntalsføraren kløyvt i eller millom fleire valsokner, fastset han sjølv med samtykkje fraa amtmannen, i kva mún han skal vera med i dei ymse valstyre. Amtmannen kann nemna upp ein annan til aa vera varamanntalsførar og gjera teneste i ei valsokn, der ikkje den vanlege manntalsføraren kann gjera teneste sjølv.

Er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, skal formannskapet nemna upp so mange av sine eigne menn, som det held høvelegt, til aa sitja i kvart valstyre, og so vidt raad er skal det velja slike, som er busitjande i vedkomande valsokn.

Valstyret vèl sin formann sjølv. Det er avgjerdsført, naar tvo tridjepartar av dei, som sit i valstyret, møter. I det høve, som § 7 nemner, bør manntalsføraren alltid vera med.

§ 9. Fyr ein valkrins, som er ihopsett av tvo eller fleire valsokner, skal amtmannen, etter han fyrst hev høyrte herad- eller bystyri i krinsen, i god tid setja ein dag, daa det skal vera val i alle valsoknerne i krinsen; og han sender melding til alle valstyri um, kva dag det er, som er fastsett.

Ligg dei ikkje i same amt dei valsoknerne, som tilsaman er ein kjøpstadkrins, skal amtmannen i det amt, der den valsokni ligg, som fyrst er nemnd i rekkja, fastsetja valdagen.

Er valkrinsen berre ei einaste valsokn, er det valstyret sjølv, som fastset valdagen.

29 mars.

No. 1.

Valdagen skal vera seinast 6 vikur, men ikkje yver 10 vikur, fyre det fyrste sedvanlege storting i kvar valbolc.

Valtingi held dei i høvelege husrom, som heradstyret paa landet og formannskapet i byarne vèl; vantar dei anna tenlegt rom, kann tinget haldast i kyrkje.

Valstyret skal gjeva ei fyrebils-lysing um valdagen med eit varsel paa minst 4 maanader. Manntalsføraren syter fyre, at valstyret held møte i tide.

§ 10. Der valstyret held det naudsynlegt, um avrøystingi skal greidast paa ein dag, eller held det um-aa-gjera til lette fyr veljaranne, kann det segja fyre, at det skal vera valting til røystegjeving paa fleire stader samstundes, paa kvar stad fyr ein viss lût av manntalet.

§ 11. I tide gjev valstyret veljaranne innkalling til valtinget.

I innkallingi skal det gjera greide fyr, naar valtinget skal vera og kvar det skal haldast, og kva tid røystegjevingi skal vera fullførd.

I det høve, som § 10 nemner, skal valstyret i innkallingi dessutan segja fraa um, kven som kann røysta paa dei ymse staderne.

§ 12. Valtinget byrjar den tid, som sett er, anten so faae eller mange veljarar møter.

Kann ikkje valet fullførast paa ein dag, held dei fram dei næste dagarne, so nær som dei timarne, daa det er guds-teneste.

Formannen i valstyret fører alt, som er fyre og vert avgjort paa valtinget, inn i ei bok (valboki), som amtmannen hev godkjent fyr valsokni, og som manntalsføraren gøymer.

§ 13. Skal det vera røysting paa fleire stader, skal eit serskilt valstyre paa minst 3 mann staa fyre valtinget paa kvar stad.

Det sedvanlege valstyret (§ 8) vèl dei serskilde valstyri og formennerne deira; so langt raad er vèl det av sine eigne menn, og elles ingen utanfyre heradstyret eller bystyret; er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, bør valstyret so langt raad er velja slike, som hev bustad i vedkomande valsokn. I kvart serskilt valstyre skal det vera minst ein mann av det sedvanlege valstyret.

§ 14. Formannen i valstyret (det sedvanlege eller det serskilde) gjev tydeleg til kjenne, naar valtinget er sett, og les so upp §§ 50—64 i grunnlovi.

Dinæst segjer han ifraa um dei brigde, som er gjorde i manntalet i samhøve med orskurdar etter § 5, jfr. § 7.

§ 15. Paa valtinget skal dei under eitt velja paa stortingsmann og paa varamann fyr valkrinsen, likevel so, at dei

i valsetlarne skal skilja millom dei; er ikkje det beint fram gjort, vert den, som er nemnd fyrst, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann. 29 mars. No. 1.

§ 16. Paa valtinget kann inkje tvistemaal um valrett reisas.

Vil nokon reisa motmæle mot, at valet hev sin gang, maa han gjera det, so snart tinget er sett, eller det, som motmælet vert bygt paa, hev hendt.

Um forfall er lovlegt, vert avgjort, naar valsetlarne er inngjevne. Motmæle mot forfall vert reist, naar fylgjbrevet er opna.

Valstyret tek avgjerd um alt motmæle, fyrr det gjeng lenger (jfr. likevel § 26).

Stortinget kann alltid prøva avgjerdslurne.

§ 17. Naar formannen hev sagt ifraa, soleis som § 14 set fyre, fær dei, som er innførde i manntalet utan merknad um suspendering, løyve til aa gjeva inn valsetel etter kvart som dei møter. Framferdi er so: Fyrst vert det sett eit kryss i manntalet ved namnet til den, som vil velja. So gjev ein mann i valstyret honom eit brevvær med riksstempel og viser honom eit serskilt rom i tingsalen, der han fyr alle usedd kann leggja valsetelen i brevværet. Brevværet legg han so i ei urne paa bordet til valstyret.

Valstyret kann krevja, at ukjend veljar etterviser, at han er den, han gjev seg ut fyre.

§ 18. Jamvel den som etter orskurd fraa valstyret (§ 5, jfr. § 7) er negta valrett, skal faa høve til aa gjeva inn valsetel. Men han skal ikkje leggja brevværet med ilagd valsetel i valurna; han skal lata det att og gjeva det til valstyret. Det skal so skriva namnet hans paa brevværet og gøyma det ubrote. Dersom han daa etter avgjerd paa stortinget fær valrett, skal dei gaa fram etter § 27, andre leden, naar dei paa nytt tæl upp røysterne.

Fyresegnerne ovanfyre gjeld paa tilsvarande maate fyr den, som sender inn valsetel etter reglarne i § 21 eller i samhøve med lovgjevingi um løyve fyr veljeføre borgarar, som er utanfyre riket til aa vera med i stortingsvali.

§ 19. Brevværi skal vera ugjenomsynlege, like paa storleik, skap og lit og utan sermerkje, tilfest eller paasett.

Valsetlarne skal vera av kvitt papir og utan underskrift eller sermerkje, som syner kven som hev gjeve inn valsetelen. Dei skal lyda paa dei tvo namngjevne menn, som veljaren ynskjer til stortingsmann og varamann fyr valkrinsen (§ 15). Lyder ein valsetel paa fleire enn tvo menn, vert den som fyrst er nemnd, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann utan umsyn til, um valsetelen skil millom stortingsmann og

29 mars. varamann. Lyder valsetelen berre paa eitt namn, gjeld det fyr
No. 1. namnet paa stortingsmannen.

§ 20. Er ikkje eit brevvær eller ein valsetel so laga som ovanfyre er sagt, skal valsetelen vera ugild og vrakast.

Ligg det fleire valsetlar i eit brevvær, skal dei vrakast alle, um dei er ulike, men den eine verta godkjend, um dei alle lyder eins.

§ 21. Den som paa den tid, valtinget vert halde, er i riket og med heimel i § 60 i grunnlovi vil velja, endaa han ikkje møter sjølv, han skal i einrom og usedd leggja valsetelen sin i eit serskilt brevvær og lata det att.

Valsetelen maa vera so laga som § 19 segjer.

Brevværet med valsetelen saman med eit dagsett fylggebrev, som veljaren hev skrive under, legg han i eit umlag. Dette læt han att, set paa utskrift til valstyret og skriv paa, at ein valsetel ligg inni.

Er han sjuk eller vanfør, so han ikkje sjølv er god til aa gjera dette, kann han lata ein annan gjera det i sitt nærvære.

I fylggebrevet skal han:

- a. gjera greide fyr forfallet;
- b. sanna paa ære og samvit, at han unøydd og usedd i einrom sjølv hev lagt valsetelen i det brevværet, som han sender honom i, og sjølv late att brevværet, eller — um so er — at han av grunnar, som han nemner, ikkje hev vore god til aa leggja valsetelen i brevværet sjølv, men at ein annan hev gjort det i hans nærvære.

Fylggebrevet skal innehalda vitnemaal um, at underskrifti er ægte og skrivi paa tid og stad som i brevet nemnt. Vitnemaalet skal nokon, som er yver 21 aar, ha skrive under med eigi hand; eller um fylggebrevet er underskrive med ihalden penn, daa skal tvo, som er vitneføre, sjølvhendt ha skrive under vitnemaalet, og av dei skal minst den eine vera yver 21 aar.

§ 22. Vil nokon, som hev forfall, med same fylggebrevet senda valsetel baade til det upphavlege valet og til fyrefallande umval, maa han leggja valsetlarne i kvar sitt brevvær og med reine ord i fylggebrevet segja fraa, at valsetlarne er etla den eine fyr val og den andre fyr umval. Er det ikkje skrive paa brevværi, kva fyr eit, som er etla fyr det eine eller det andre valet, kann valstyret taka det, som det fyr godt finn og halda att til umvalet. Er fleire enn tvo brevvær innsende og alle er umerkte, so vert dei alle medfarne etter fyresegnerne i § 28.

Det brevværet, som er etla fyr umvalet, skal ikkje opnast, men saman med fylggebrevet eller ei rettkjend avskrift av det fyr umvalstilfelle gøymast under innsiglet til valstyret.

§ 23. Valsetlar fraa veljarar, som er i riket, men burte fraa valtinget, maa ikkje vera avgjevne tidlegare enn høgst tri maanader fyre valtinget, um dei skal vera rettskilde.

29 mars.
No. 1.

Denne tidlengdi vert alltid rekna til den opphavlege valdagen, ikkje til dagen fyr eit umval.

Valsetelen gjeld fyr avgjeven den dagen, daa fylgjbrevet er underskrive.

§ 24. Fell grunnen til forfallet burt so tidleg, at veljarren sjølv kann møte paa valtinget, skal den valsetelen vrakast, som han hev sendt med forfallsmeldingi.

§ 25. I ei bok, som amtmannen hev godkjent og som vert skipa etter eit fyrerit, vedkomande departementet hev sett upp, skal formannen fyr valstyret føra inn i nummerrekkje alle forfallsmeldingarne med opplysning um, naar han tok imot dei.

Dei tilsvarande numri set han paa umlagi, som han ikkje skal opna, dersom dei hev paaskrift um, at det ligg valsetel inni. Vantar slik paaskrift paa noko umlag, og han difyr hev lote opna det, skal han straks leggja det og innhaldet inn i eit brevvær, som han lakkar og set nummer paa, soleis som fyrr er sagt.

Naar valstyret skal til aa opna og prøva forfallsmeldingarne, skal formannen leggja fram den boki, som her er nemnd, og alle brevi, som er innførde fyre valtinget.

Dei forfallsmeldingarne, som kjem inn paa sjølve valtinget, fyrr røystegjevingi er avlyst, fær likeins kvar sitt nummer paa umlaget, men i boki vert det skrive berre, kor mange det er i det heile.

§ 26. Naar den tid er ute, som var fastsett til røystegjevingi, og dei veljaranne, som daa er komne, hev fenge høve til aa røysta, spyrr formannen, um det er nokon, som hev forfallsmeldingar aa koma fram med. Naar so er gjort og fyrefallande forfallsmeldingar er mottekne, avlyser han røystegjevingi.

Held dei valting til røysting paa fleire stader, skal det serskilde valstyret føra alt, som er fyre, inn i ei bok, som valstyret hev godkjent. Er det nokon, som paa eit sovore valting reiser motmæle mot, at valet hev sin gang, vert motmælet med grunngjeving bokført. So vert valsetlarne mottekne. Desse og dei inkomne forfallsmeldingarne, som ikkje skal opnast, likeins den lüten av manntalet, som vart bruka, og valboki vert lagde i ein pakke, som vert lakka og send so snart raad er til det sedvanlege valstyre til vidare medferd.

§ 27. Valstyret (§ 8) tek so til aa opna og prøva alle forfallsmeldingarne. Under opningi agtar det paa aa setja umlagsnumret baade paa fylgjbrevet og det brevværet, som valsetelen ligg i, og paa andre vedlegg.

29 mars.
No. 1.

Naar valstyret hev gjenge igjenom og prøvt alle forfalls-meldingarne, opnar det, so langt forfalli er godkjende, dei brev-vær, som fylgjer med, tek ut valsetlarne og legg dei ulesne i kvar sitt brevvær med riksstempel og legg desse i urna.

Er ikkje forfallet godkjent, skal brevværet, som valsetelen er framsend i, gøymast ubrote saman med fylggebrevet.

§ 28. Hev ein veljar sendt fleire fylggebrev, gjeld den regelen, at det, som er dagsett sist, hev kalla tilbake det eller dei, som er dagsette tidlegare.

Hev ein veljar sendt fleire fylggebrev med same dagtalet eller hev han med eit fylggebrev sendt fleire brevvær med valsetlar i, legg valstyret alle valsetlarne hans i eit og same brevværet med riksstempel og gjeng so fram etter fyresegni i § 20, andre punktum.

§ 29. Naar forfallsmeldingarne er prøvde, vert brevværi i urna blanda vel um kvarandre.

Dei valsetlarne, valstyret held lovlege, les ein av dei, som sit i valstyret, tydeleg upp under tilsyn fraa ein annan mann i valstyret eller gjeng dei igjenom paa annan forsvarleg maate under same tilsynet.

Tvo av dei, som sit i valstyret, eller tvo andre menn, som valstyret vél, skriv upp innhaldet til setlarne.

Heile valstyret held tilsyn, naar røysterne vert talde.

Dersom ikke valørendet vert fullenda med eingong, skal valstyret paa ein trygg stad under sams innsigling gøyma valsetlarne og listurne yver dei røysterne, som alt er uppskrivne.

§ 30. Dersom ikkje dei innkomne valsetlarne etter § 41 skal sendast til stortingskontoret, gøymer valstyret dei so, som det er sagt i § 29, til dess stortinget hev avgjort fyr ollo, um valet skal godkjennast. Naar so er gjort, vert valsetlarne brende.

§ 31. Naar røysterne er talde, vert namni paa alle, som det er røysta paa til stortingsmann eller til varamann, innskrivne i valboki med opplysning um røystetalet til kvar.

Dersom det millom dei, som det er røysta paa i valsokni, skulde vera nokon, som ikkje valstyret meiner er valfør, skal det gjeva meiningsutsegn um det med opplysning um grunnen.

§ 32. Til stortingsmann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, aa segja um han hev fenge yver helvti av alle inngjevne og godkjende røyster i valkrinsen; i anna fall skal det vera umval.

Til varamann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til varamann, minder det etter fyrre leden skal vera umval; millom like røystetal gjer lûtasting utfallet.

§ 33. Er valsokni ein heil valkrins, skriv valstyret paa valtinget fullmagt (§ 64 i grunnlovi) fyr dei, som etter § 32

er kaara til stortingsmann og varamann; formannen i valstyret sender fullmagti til stortingsmannen og gjev varamannen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge yver helvti av røysterne til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal valstyret med det same dagsetja umvalet (§ 38).

Er valsokni eit stykkje av ein valkrins, skal valstyret paa valtinget setja upp eit brev, som i samhøve med valboki (§ 31) inneheld namni paa alle dei, som ved valet hev fenge røyster til stortingsmann eller til varamann, med opplysning um røystetalet til kvar. Dette brevet sender so valstyret utan drygging til amtmannen (jfr. § 9, 2dre leden).

§ 34. Valstyret gjer vedtaki og orskurdarne med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen.

Alle som utan merknad um suspendering er innskrivne i manntalet fyr valsokni, hev rett til aa paa-anka avgjerderne aat valstyret.

Orskurdar um valrett og um løyve til aa gjeva inn valsetel, kann den og paa-anka, som orskurden hev gjenge imot.

§ 35. Formannen skal lesa upp valboki, og heile valstyret skriv under.

Dette gjer dei kvar dag, um valtinget varer fleire dagar.

§ 36. Er valdagen ein yrkedag, hev dei veljeføre borgaranne, til dess avrøystingi er slutt, rett til arbeidskvile som paa sundagar — arbeidet ved dei store fiski undanteke.

Fyresegnerne um handel og skjenkjing med rusdrykk paa helgedagar skal og gjelda paa avrøystingsdagen.

§ 37. I ein valkrins, der det er fleire enn ei valsokn, skal amtmannen, so snart han hev teke imot dei brev, som er nemnde i § 33, andre leden, utan drygging gjera upp valutfallet fyr krinsen; han legg daa saman dei røysterne, som i dei ymse valsoknerne etter dei nemnde brevi hev falle paa dei same menn.

Naar so er gjort, skriv amtmannen inn i ei bok, som departementet hev godkjent, namni paa alle dei, som det i ei eller fleire av valsoknerne i krinsen er røysta paa til stortingsmann eller varamann med opplysning um røystetalet til kvar; likeins skriv han upp i boki, kven som etter fyresegnerne ovanfyre er vald, eller — um so er — at valet hev fenge slikt utfall, at umval maa til (§ 32, fyrste leden).

Hev nokon fenge so mange røyster til stortingsmann, at han er kaara, skriv amtmannen ei fullmagt fyr honom og fyr varamannen; fullmagti sender han til stortingsmannen og gjev varamannen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge nok røyster til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal amtmannen utan

29 mars.
No. 1.

29 mars. drygging dagsetja umvalet (§ 38) og gjeva kvart valstyre melding um det.

Det, som er bokført, skriv amtmannen under og sender avskrift av det til kvart valstyre i krinsen.

§ 38. Naar valstyret (§ 33) eller amtmannen (§ 37) fastset dagen fyr umval, skal dette gjerast med eit varsel paa minst 10 og høgst 20 dagar.

Umvalet vert sett til slik tid, at valuppgjeret kann vera fullført, innan september maanad er ute (§ 54 i grunnlovi).

§ 39. Snarast raad er sender valstyret ut innkalling til umvalet og syter fyre, at ho vert kunngjord paa beste maate.

Umfram det, som er fyresagt i § 11, skal innkallingi gjeva greide paa, kven som i valkrinsen hev fenge røyster til stortingsmann eller varamann, med opplysning um røystetalet til kvar. Det skal segjast med reine ord, at veljaranne likevel ikkje er nøydde til aa røysta paa nokon av desse, og at utfallet av umvalet kjem til aa verta avgjort soleis, som det er sagt nedanfyre i § 40.

§ 40. Ved umvalet brukar dei manntalet fraa det opphavlege valet. Men valstyret skal skriva inn dei, som med urette ikkje var medtekne, og sletta ut dei, som seinare hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi, og setja merknad um suspendering ved dei, som valretten sidan er suspendera aat. Men slik innskriving, utsletting og merknad maa valstyret berre gjera gjenom orskurd; um den gjeld, so langt raad er, fyresegnerne i § 7, og stortinget kann prøva orskurden etter fyresegnerne i § 5, siste leden.

Um framferdi paa det nye valtinget og med valuppgjeret gjeld i det heile dei same fyresegnerne som fyr det opphavlege valet. Men utfallet av røystegjevingi skal ikkje avgjerast etter fyresegnerne i § 32, men soleis, at den er kaara til stortingsmann, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, jamvel um han ikkje hev fenge yver helvti av dei inngjevne og godkjende røysterne; til varamann er den kaara, som hev fenge dei fleste røysterne til varamann; hev tvo eller fleire fenge like mange røyster anten til stortingsmann eller til varamann, skal det vera lûtcasting millom dei.

Skulde den, som soleis er kaara til stortingsmann, dessutan ha fenge dei fleste røysterne til varamann, vert den teken til varamann, som næst stortingsmannen hev dei fleste røysterne til varamann.

Ved umvalet bør røystegjevingi vera paa dei same staderne som ved det opphavlege valet.

§ 41. Naar stortingsmann og varamann er kaara fyr valkrinsen, skal formannen i kvart valstyre utan drygging senda

inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som er bokført paa valtinget, likeins valrettsmanntalet eller ei avskrift eller eit avtrykk av det, alle forfallsmeldingar, skriftlege klager og ankemaal, som er innkomne, og sameleis dei valsetlarne, som ikkje valstyret hev godkjent, eller som er inngjevne til valstyret etter § 18.

29 mars.
No. 1.

Er det amtmannen, som hev gjort upp valutfallet, skal han, so snart stortingsmann og varamann er kaara, likeins utan drygging senda inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som han hev bokført, saman med dei brev, som er innkomne til honom.

Dei avskrifter og papir, som er nemnde i denne paragraf, skal sendast, baade fyr det opphavlege valet og fyr umvalet, um so er, at det hev vore umval.

§ 42. Dersom det til stortingsmann eller til varamann er kaara nokon, som ikkje er skyldig til aa taka mot valet (§ 63 i grunnlovi), skal han innan 3 dagar, etter han hev fenge melding fraa vedkomande valstyre eller amtmann um valet, senda attende til den, som gav meldingi, ei skriftleg fraasegn um, korleis det er, um han tek mot valet eller ei. Samstundes bør han paa snøggaste maate — som gjenom telegraf eller telefon — freista aa vitra denne styremagt um si avgjerd; den, som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamannen paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide ei skriftleg fraasegn som nemnt, skal det tydast so, at han tek mot valet.

§ 43. Er nokon kaara til stortingsmann eller til varamann fyr tvo valkrinsar i det valfylke, der han hev valrett, skal han innan 3 dagar, etter han fraa vedkomande valstyre eller amtmann hev fenge den melding um valet, som han sist tok imot, senda kvar av dei styremagterne, som gav meldingarne, ei skriftleg fraasegn um, kva fyr eit val han tek imot. Samstundes bør han paa snøggaste maate freista aa vitra baade styremagterne um si avgjerd; den som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamennerne paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide skriftlege fraasegner som nemnt, skal det tydast so, at han hev teke mot val til stortingsmann fyr den valkrinsen, der han er manntalsskriven, eller um han ikkje er manntalsskriven i nokon av dei tvo krinsarne, daa i den krinsen, som er nemnd fyrst i rekkja.

Skulde nokon verta vald til stortingsmann eller til varamann fyr fleire enn tvo valkrinsar i det valfylket, der han hev valrett, gjeld fyresegnerne ovanfyre paa tilsvarande maate; naar han soleis hev fenge den siste melding, skal det staa honom heilt fritt aa velja, kva fyr ein av vedkomande valkrinsar han

29 mars. vil taka mot val ifraa, og det jamvel um han fyrr hev gjort
No. 1. eit val millom nokre av dei.

Tridje bolken.

Naar val er ugilde.

§ 44. Utfallet av røystegjeving eller, um valsokni er ein heil valkrins, av val, halde paa valting, skal — aa segja paa skilord, som § 45 nærmare gjer greide fyr — verta ugilda:

1. Naar fyresegnerne i denne lovi um, korleis manntalet skal gjerast i stand, er sette til sides; soleis um ikkje manntalet hev vore utlagt lengje nok, eller um det ikkje hev vore kunngjort, at manntalet var utlagt. At ikkje melding etter §§ 3 og 6 hev vore send, er ikkje ugildingsgrunn.

2. Naar valet hev vore halde paa ei onnor tid, enn lovi heimlar, eller naar fyresegnerne um, korleis vali skal verta fyrebudde og styrde, er sette til sides.

3. Naar fyresegnerne um framferdi paa valtinget er vanhaldne; soleis um det hev vore ei rang aatferd med røystegjevingi eller ei rang framferd med valsetlarne eller naar røysterne vart talde, eller um valutfallet er fastsett paa ein rang maate, eller um det ikkje er etla veljaranne ei rimeleg tid til røysting.

4. Naar valstyret hev gjeve ein rang orskurd um valrett eller teke ei rang avgjerd um gildskapen til ein valsetel.

5. Naar nokon hev røysta, som ikkje er innskriven i manntalet, eller som valretten er suspendera aat, eller um nokon hev gjeve inn valsetel meir enn ein gong.

6. Naar nokon paa ein maate, som det er straff fyre, hev freista aa vinna innverknad paa valet.

§ 45. All misferd etter fyrr paragraf er ugildingsgrunn, dersom det er trulegt, at ho hev havt innverknad paa utfallet av valet, anten med umsyn til, kven som er kaara til stortingsmann eller til varamann, eller med umsyn til utskriving av umval.

Misferd etter nr. 3, 4 og 5 er ugildingsgrunn, jamvel um det berre er vonlegt, at ho kann ha havt slik verknad.

Er det etter røystetali tvillaust, at misferdi ikkje hev gjort noko fraa eller til anten fyr valet paa stortingsmannen eller fyr valet paa varamannen, vert valutfallet ugilda berre fyr den andre sin part; men vert valet paa stortingsmann ugilda under slike høve, at nytt val maa til (§ 48), vert jamvel valet paa varamann ugildt.

§ 46. Hev det vore misferd med eit valuppgjer, som amt mannen hev halde, soleis:

1. at fyresegnerne um framferdi er vanhaldne, med di 29 mars.
til dømes dei brev, som er nemnde i § 33, ikkje hev vore No. 1.
framlagde fraa alle valsoknerne i krinsen, eller med di røy-
sterne er rangt samantalde eller utfallet av valet er fastsett paa
ein rang maate;

2. at det brevet, som fraa ei valsokn er framlagt um
utfallet av røystegjevingi, gjev upp utfallet annleis, enn det
verkeleg var,

skal stortinget ugilda valuppgjeret, dersom det er von-
legt, at misferdi kann ha havt innverknad paa utfallet av upp-
gjeret.

Uppgjeret vert likeins ugilda, naar det avrøystingsutfall,
som fyr ei valsokn var grunnlag fyr uppgjeret, er ugildt heilt
eller i nokon mún (§§ 44 og 45).

Naar stortinget tek avgjerd um, kor langt uppgjeret er
ugildt, vert fyresegnerne i § 45, siste leden, fylgde.

§ 47. Kann nokor misferd, som er nemnd i § 44 eller
i § 46, bótast med aa telja upp inngjevne valsetlar, med aa
leggja saman røyster, med aa fastsetja utfallet av valet paa
annan maate, eller med lùtkasting, skal so verta gjort, anten
gjenom vedgjerd fraa stortinget sjølv eller soleis, at stortinget
gjev paabod um, at valstyret held nytt møte eller at amtmannen
held nytt valuppgjer.

Hev det i ein valkrins vore umval og det paa det upp-
havlege valet hev vore misferd, som ikkje kann bótast paa ein
av dei maatarne, som er nemnde i fyrste leden, kann stortinget
segja fyre, at umvalet i eitt og alt skal koma i staden fyr det
upphavlege valet.

§ 48. Naar stortinget i samhøve med §§ 44—46 heilt eller i
nokon mún ugildar eit valutfall, som er fastsett paa valting
eller etter uppgjer, som amtmannen hev halde, og stortinget
dessutan — um so er — ugildar røystegjeving paa valting fyr
ei valsokn, som er eit stykkje av ein valkrins, skal det gjeva
paabod um nytt valting og — um so er — dessutan um nytt
valuppgjer, aa segja um ikkje misferdi kann bótast paa nokon
av dei maatarne, som er nemnde i § 47.

Er det til stortingsmann eller varamann kaara nokon, som
ikkje er valfør, og dette mistaket ikkje kann rettast paa nokon
av dei maatarne, som er nemnde i § 47, skal stortinget likeins
skriva ut nytt val.

Hev mistaket havt noko aa segja fyr valet paa stortings-
mann, skal dei ved det nye valet kaara baade ny stortingsmann
og ny varamann, men elles berre ny varamann.

§ 49. Ved det nye valet, som stortinget etter § 48 skriv
ut, vert manntalet fraa det upphavlege valet bruka. Men val-

29 mars. styret skal retta det i samhøve med det, som stortinget hev
No. 1. avgjort, og skal dessutan gjera dei brigde, som § 40, fyrste
leden, segjer.

Er valet ugilda av di fyresegnerne i lovi um, korleis mann-
talet skal gjerast, er sette til sides, skal dei freista aa fullnøgja
desse fyresegnerne med di dei tek paa att med aa arbeida ut
manntalet. Rettkomne til innskriving er i dette høve — paa dei
skilord at fyresegnerne i lovi vert fylgde — alle dei, som skulde
ha vore innskrivne i manntalet fyr valsokni, daa det upphavlege
valet vart halde, og ikkje seinare hev mist valretten. I same
høve vert valretten til ein mann rekna fyr suspendera, dersom
han, naar det nye valet vert halde, er i noko av dei tilfelle,
som § 53 i grunnlovi nemner.

Fyr eit slikt nytt val kann stortinget stytta av dei tid-
lengderne, som elles gjeld fyr manntalstilskipingi og valfyre-
buingi.

Elles gjeld fyr det nye valet dei vanlege reglarne heilt
ut. Valutfallet vert fastsett etter fyresegnerne i § 32, minder
misferdi gjeld eit umval eller mistaket er det, at umval med
urette ikkje er halde; daa fylgjer dei regelen i § 40, andre
leden.

§ 50. Nytt val paa stortingsmann og varamann skal stor-
tinget og gjeva paabod um, ifall ein tingmannsplass, etter vara-
mannen, um det var nokon, er innkalla, ikkje vert uppteken,
anten av di nokon er kaara, som ikkje tok mot valet (§§ 42
og 43), eller av noko, som hev hendt etter valet.

Naar stortinget gjev paabod um nytt val etter fyrre leden,
skal det segja fyre, anten dei skal bruka manntalet fraa det
upphavlege valet — i so fall gjeld § 49, fyrste leden, jfr. §
40, fyrste leden, paa tilsvarande maate — eller um dei skal
setja upp nytt manntal yver dei veljeføre borgaranne, som paa
ei nærmare fastsett tid er busitjande i valsokni. I dette høve
og kann stortinget stytta av tidlengderne fyr manntalstilskipingi
og valfyrebuingi. Elles gjeld i det heile dei vanlege reg-
larne.

§ 51. Vil nokon klaga til stortinget yver misferd, som
han trur vil føra med seg, at eit val etter denne lovi eller
grunnlovi vert ugilda, bør han senda klaga til stortingskontoret
innan 8 dagar, etter vedkomande stortingsval er fullenda.

Fjorde bolken.

Ymse fyresegner.

§ 52. Naar dei reknar ut tidlengderne etter denne lovi,
tek dei ikkje valdagen med.

29 mars.
No. 1.

§ 53. Alle offentlege tenestemenn skal, so langt det offentlege yrket deira set dei i stand til det, gjeva manntalsførarane dei opplysningarne, som dei krev til bruk fyr manntalsførsla.

§ 54. Dei offentlege tenestemennene fær ingi betaling fyr dei gjeremaal, som denne lovi legg paa dei, utan so stortinget løyver pengar til det, men berre skysspengar og kostvederlag, um so er dei hev krav paa det etter nokor lov.

§ 55. Rikskassa reider ut dei sumarne, som etter denne lovi krevst

til bøker;

til aa setja i verk fyresegnerne um aa bruka serskilde rom, stempla brevvær og valurnur og

til skysspengar og kostvederlag fyr manntalsførarar, naar dei reiser til valting eller paa møte i manntalsnemdi og i valstyret.

Den kostnaden, som denne lovi fører med seg elles, soleis kostnaden med naudsynleg umfram-hjelp fyr manntalsførarane, naar dei set upp utkast til manntal, skal vedkomande val-søkner svara, men dei fær helvti aa utleggi att hjaa rikskassa.

§ 56. Vedkomande departement gjev dei fyresegnerne, som er naudsynlege til aa setja denne lovi i verk; soleis fyresegnerne um formi fyr fullmagterne til stortingsmenn og varamenn.

§ 57. Ifall ikkje strengare straff er sett fyr høvet, skal den straffast med bot, som anten av vilje eller av agtløyse

- a. rangt eller uskipeleg innreider og fører eller uforsvarleg gøymer dei bøkerne, listurne eller brevskapi, som er nemnde i denne lovi;
- b. ikkje i tide og paa den maaten, som til høyrer, tilstemner, gjev melding um eller innkalling til noko av dei møte, som er fyresagde i denne lovi;
- c. ikkje syter fyre, at dei lysingarne, som denne lovi krev, vert skrivne og kunngjorde soleis som til høyrer;
- d. naar han sit i valstyret er burte fraa valting eller anna fyresett møte, eller naar han er med i manntalsnemdi er burte fraa møte i den;
- e. ikkje, naar han hev forfall, so langt raad er syter fyre, at den, som skulde vera i hans stad, fær melding um det i tide;
- f. elles vanheld fyresegnerne um dei gjeremaal, som etter denne lovi høyrer honom til.

Dessutan skal den skuldige svara dei utgifterne, som ferdi hans hev aaleiskome, aa segja um han hev misfare seg med vilje eller av grov agtløyse.

29 mars.

No. 1.

Forser nokon seg tridje gongen paa den maaten, som er nemnd, naar han skal greida dei gjeremaal, som han er sett til etter sitt embætte, si sysle eller sitt umbod, vert han straffa med bot eller med aa tapa si offentlege teneste.

§ 58. Den arbeidsgjevaren eller fyresette, som mot fyresegni i § 36, fyrste leden, meinkar ein veljefør borgar, som er honom undergjeven, fraa aa møta paa valet, vert straffa med bot eller med fengsel upp til 3 maanader.

§ 59. Denne lovi tek til aa gjelda straks. Med det same skal lov um manntal og stortingsval fraa 24de februar 1900 og lov um brigde i og tillegg til nemnde lov fraa 10de mars 1903 halda upp aa gjelda.

Udgiver: Fred. T. Salicath.